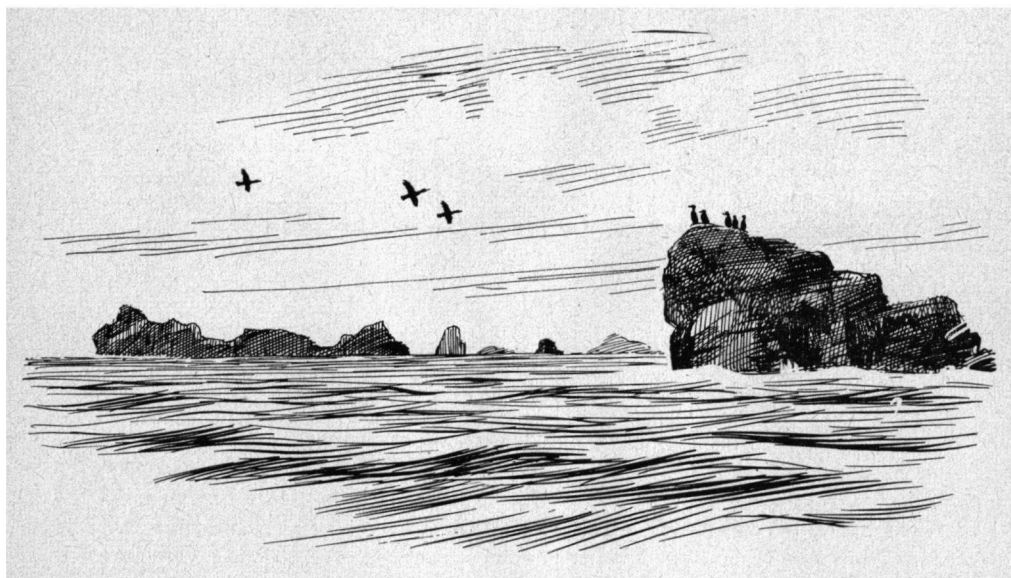

Wij vonden veel vogels in BRETAGNE

Door H. J. Slijper

In de zomer van 1962 wilden we de reeds lang bestaande plannen Bretagne te bezoeken combineren met een speurtocht naar verschillende zeevogelsoorten die op een nieuw te maken wandplaat afgebeeld zouden moeten worden. Soorten als *drieteenmeeuw*, *Jan van Gent*, *alk* en *zeekoet* zijn ook wel aan onze kust te zien, doch dan meestal als slachtoffer van de ellendige stookolie. We wilden in de eerste plaats deze soorten in volle gezondheid en in hun natuurlijke omgeving in actie zien en in de tweede plaats wilden we, zo mogelijk, schetsen en studies ter plaatse maken.

De „Vogelgids” en de „Atlas” van Prof. Voous raadplegend kregen we de indruk, dat we ons van de Bretonse vogelwereld niet al te veel moesten voorstellen. *Drieteenmeeuw*, *alk* en *papegaaiduiker* worden in de „Atlas” voor Bretagne niet vermeld. Volgens de „Vogelgids” komen deze soorten er daarentegen wel als broedvogels voor. Tijd en gelegenheid Franse literatuur er op na te slaan hadden we niet en navraag aan verschillende vogelmensen leverde niet veel meer op dan enkele min of meer vage „tips”. Blijkbaar is de Bretonse kust voor de Hollanders niet zo’n bekend vogelgebied, wat merkwaardig is omdat Bretagne als vakantieoord toch zeer in trek is.

Waren de verwachtingen dus niet al te hoog gespannen, het bleek direkt dat Bretagne zeer de moeite waard is en dat het het makkelijkst uit Nederland bereikbare zeevogelgebied is, waar practisch alle soorten in weliswaar niet grote, doch voldoende aantallen aanwezig zijn om niet over het hoofd te zien.

KUIFAALSCHOLVERS / H. J. Slijper

We hadden maar negen dagen voor „uit-en-thuis” tot onze beschikking zodat we maar vijf à zes dagen voor Bretagne over hadden. We zijn dan ook niet aan de uiterste westpunt en het Ile de l'Ouessant toe gekomen. Daardoor hebben we verschillende bijzondere soorten gemist als het *stormvogeltje*, *noordse pijlstormvogel*, *eider*, *alpenkraai* (Pont du Raz, Belle Ile). Ook *noordse stern*, *dougall's stern*, *lachstern* en *rotsduif* konden we niet aan ons lijstje toevoegen.

Toch boekten we op ons reisje, waarin we ruim 2400 km aflegden, 86 vogelsoorten op Frans grondgebied. Behalve in het reizen ging ook veel tijd zitten in fourageren, kamperen en vooral in het maken van schetsen en aquarellen, maar omdat we bij of vóór zonsopgang onze dagen begonnen en „stug door gingen” konden we toch een vrij aanzienlijke oogst aan materiaal mee naar huis brengen.

We bezochten de noordkust van Mont St. Michel, voorbij Lannion, waar dat Telstar-geval boven op een heuvel het landschap staat te ontsieren, tot Plestin-les-Grèves.

Langs de zuidkust namen we steekproeven westelijk van Port Manech (Raguenès-Plage) tot aan Vannes. Naar onze ervaring waren aan de noordkust Cap Fréhel en de Sept Iles voor de kust van Perros-Guirec het meest de moeite waard, en aan de zuidkust het schiereiland van Quiberon en de Golfe du Morbihan.

Ook kregen we de indruk dat de noordkust veel vogelrijker was. De zuidkust had in deze koude zomer uiteraard het toeristische voordeel van het warmere klimaat.

Cap Fréhel

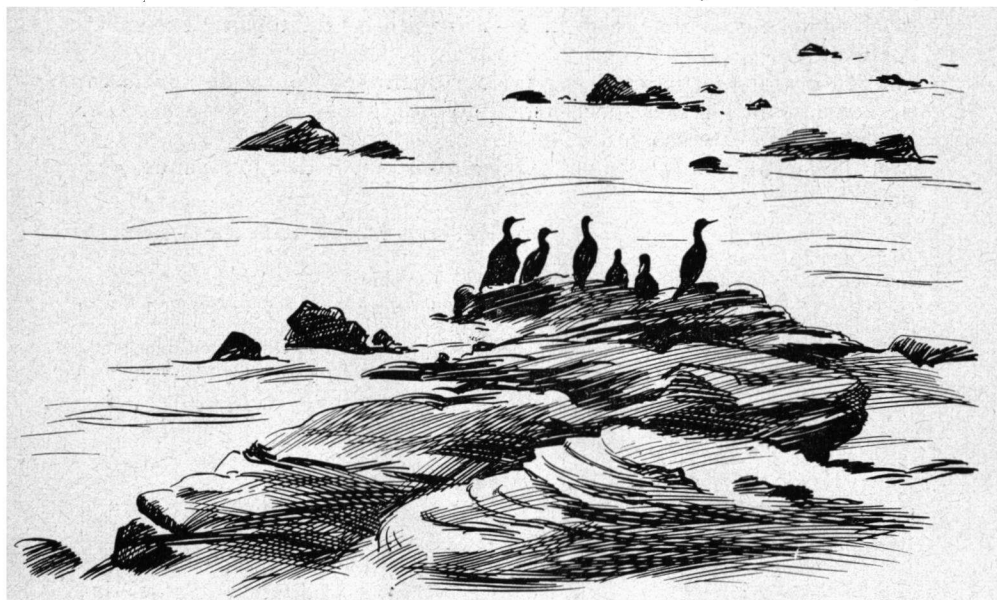
Cap Fréhel en de kaap van het nabij gelegen Fort de la Latte zijn een bezoek beslist waard. De kust rijst hier 60 à 120 m hoog steil uit zee op. Zonder veel halsbrekende toeren zagen we hier de kostelijkste familie-tafereeltjes van *kuifaalscholvers*, *drieteen-* en *zilvermeeuwen*. Voor degenen die wat meer gewend zijn op het gebied van verticalisme moet het een kleine moeite zijn om vlakbij de nesten te komen. Wij moesten aanvankelijk erg wennen aan de kijkjes over de rand. De natuur en de vogelwereld zijn hier zo mooi, dat je zonder je een ogenblik te

vervelen een hele dag op Fréhel kan doorbrengen. De grijsgele rotsen, afstekend tegen de diep groenblauwe zee, de honderden vogels op en boven de rotsen en de branding vormen een eindeloos boeiend schouwspel. We noteerden er: *aalscholver*, *kuifaalscholver*, kleine *mantelmeeuw* (weinig), *zilvermeeuw* (grote kolonie), *drieteenmeeuw*, *zee-koet* en *rotspieper*. In de heggen en gaspeldoornvelden: *koekoek*, *sprinkhaanrietzanger*, *orpheusspotvogel* en veel *goudvinken*, *putters* en *kneuen*.

Les Sept Iles

Het gebied van de Sept Iles, voor de kust van Perros-Guirec, is zeer indrukwekkend. De rotsen zijn hier van een rose granietsoort, die vreemd afsteekt tegen de emeraldgroene zee. De rotsen zijn door de eeuwenlange inwerking van de branding afgeslepen tot de wonderlijkste en meest fantastische vormen (Ploumanac'h). De eilanden zelf liggen enkele mijlen uit de kust, een ware warwinkel van klippen, riffen en eilandjes. Het aan land gaan op verschillende eilanden is verboden, daar de groep der Sept Iles tot zeevogelreservaat verklaard is. Met grote borden op rotspunten is dit aangegeven.

Dit prachtige reservaat heeft de V.V.V. geen windeieren gelegd, want de eilanden vormen een enorme toeristische trekpleister en elke dag maken een of twee boten een rondvaart door het gebied. Kaartjes verkrijgbaar bij het Syndicat d'Initiative te Perros-Guirec, afvaart Trestraou Plage. Per vlet werd de menigte in kleine groepjes naar de gereed liggende barkas gewrikt, waar jong en oud op uiterst deskundige wijze over de reling gehesen werd, terwijl een tweetal gehaaide fotojongens de reizigers in de lens namen. Bij terugkomst kon je dan de foto's onwikkeld en afgedrukt à raison van f 3,50 per stuk kopen en iedereen — na de heerlijke tocht nog in een enigszins vlotte stem-

ming — werd een gewillig slachtoffer. De reis zelf kost ca. f 6,— p.p., exclusief de fooi, en duurt ongeveer vier uur.

Hoewel dit relaas misschien de lezer de haren te berge doet rijzen, moeten we bekennen dat we als vogelman ruimschoots aan onze trekken gekomen zijn. Hoewel de eigenlijke vogeleilanden dus niet betreden mogen worden, heeft er wel een debarkatie plaats op een van de andere eilanden. Het uitzicht van de hoge top, waarop de vuurtoren staat, over de eindeloze zee met de grillige rotseilanden is zeer mooi. Het Ile des Moines herbergt een grote *Jan van Gent*kolonie. We schatten deze op ca. 500 paar. De boot bleef geruime tijd vlak onder de kolonie op het steile rotseiland op de deining dobberen. We konden niet genoeg krijgen van de prachtige vliegfiguren van de enorme genten. Indrukwekkend waren het dreigende kabaal en de guanostank van de kolonie. We keken onze ogen uit aan de langssnorrende *alken*, *zeekoeten* en bonte *papegaaiduikers*. *Aalscholvers* en *kuifaalscholvers* stonden als rijen flesjes op de richels. En tussen alles door weerklonk steeds het merkwaardige gejammer van de *drieteentjes*. Honderden *zilverbmeeuwen* en tientallen *kleine* en *grote mantelmeeuwen* bevolkten de hogere grashellingen, *scholeksters* „tepietten” schel tussen de rotspeilers. Ons enthousiasme bereikte het hoogtepunt, toen we tot onze verbazing een twaalfstal paren van de *noordse stormvogel* op de hogere richels ontdekten, stellig de zuidelijkste broedplaats in het Atlantische gebied. Alle vogels bleken tot het zuiver witkoppige type te behoren. De reis door het binnenland naar de zuidkust en het zuiden zelf leverden ook nog tal van aardige soorten op zoals *hop*, *orpheusspotvogel*, *provenge grasmus*, *europese kanarie*, *goudvink*, *grote gele kwikstaart*, *kruisbek*, *grauwe-* en *cirlgors* enz.

Van de reis is me vooral één geluid sterk in de herinnering gebleven: het telkens weer uitbarstende, enigszins zanikende geluid van de *drieteenmeeuwen*, schallend kè-kè-wij-ij-ij-ij-ij-k, tegen de sombere rotswanden.

En één beeld staat me nog steeds voor ogen: een *hop* in de nevels van de zonsopgang, in een speels luchtduel gewikkeld met een *graspieper*, buitelend als een reusachtige vlinder . . .

Het lijstje van waargenomen vogelsoorten omvat de navolgende soorten:

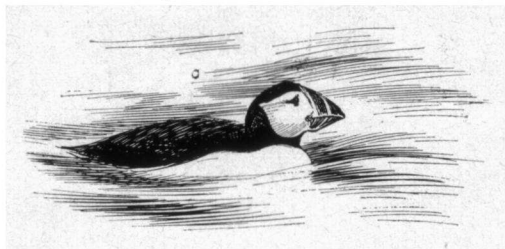
Noordse Stormvogel: 6-7-'62 ca. 12 paar op Ile des Moines, voorzover te zien allen „witkoppen”.

Jan van Gent: Kolonie op Ile des Moines, ca. 500 paar.

Aalscholver: Verhouding van *aalscholver* tot *kuifaalscholver* gemiddeld 1 op 30 op Fréhel en de Sept Iles.

Kuifaalscholver: zie *aalscholver*. Bij de Sept Iles totaal ca. 150 ex. op één dag geteld.

Waterhoen, *sperwer*, *boomvalk*, *torenvak*, *patrijs*, *scholekster*, *kievit*, *kemphoen*,

PAPEGAADUIKER | H. J. Slijper

tureluur, wulp, grote mantelmeeuw, kleine mantelmeeuw: 4/7 enkele Mt. St. Michel, 5/7 2 ex. Cap Fréhel, 6/7 ca. 30 ex. Sept Iles (verhouding tot *zilvermeeuw* ca. 1:100), 7/7 ca. 75 tegen ca. 100 *zilvermeeuwen* St. Michel Grève, 9/7 enkele ex. zuidkust.

Zilvermeeuw: Grote kolonies Cap Fréhel en Sept Iles.

Kokmeeuw, drieteenmeeuw: Cap Fréhel en Ile des Moines resp. 25 en 15 paar. *Visdief*, weinig gezien, ook juv.

Grote stern, alk: enkelen Sept Iles. *Zeekoet*: enkelen Cap Fréhel en Sept Iles.

Papegaaiduiker: ca. 25 ex gezien Sept Iles.

Houtduif, tortelduif, koekoek, steenuil, bosuil, nachtzwaluw, gierzwaluw, hop, groene specht, kuifleeuwerik, veldleeuwerik, boomleeuwerik (1 × Hennebont), *boerenzwaluw, oeverzwaluw, huiszwaluw, zwarte kraai, roek, kauw, ekster, vlaamse gaai, koolmees, pimpelmees, glanskop, staartmees, boomkruiper, winterkoning, grote lijster, zanglijster. Merel*: overal algemeen, ook op kale boomloze eilandjes en aan het strand tussen vissersboten! *Tapuit, roodborsttapuit, gekraagde roodstaart, zwarte roodstaart, nachtegaal* (1 × Amiens), *roodborst, sprinkhaanrietzanger, orpheusspotvogel, zwartkoptuinfluiters, grasmus, provence grasmus* (1 × bij Port Manech in gaspeldoorn), *tjiftjaf, grauwe vliegenvanger, heggemus, graspieper, boompieper, rotspieper, witte kwikstaart, grote gele kwikstaart, gele kwistaart* (bv. veel bij Mt. St. Michel), *spreeuw, groenling, putter, kneu* (grote troepen langs de kust).

Europese kanarie: overal geregeld gezien, westelijk tot bij Lannion, in het zuiden westelijk tot bij Carnac. Derhalve veel verder westelijk dan in „Atlas” en „Vogelgids” staat aangegeven.

Goudvink: duidelijk verschillend van onze *goudvink*, opvallend klein en zeer donker. Vrijmoedig gedrag langs wegen en heggen, maar kneutjes-achtig.

Kruisbek: 5/7 enkele kust bij Trégon (Côtes du Nord), 6/7 11 à 12 ex. bij Perros Guirec.

Vink, geelgors, grauwe gors, cirlegors, huimus, zingmus.

Totaal 86 soorten.

• *Het adres van de schrijver luidt: H. J. Slijper, Schoolpad 9, Laren (N.H.).*